

OPONENTSKÝ POSUDOK

k habilitačnému konaniu Mgr. Erika Panáka, ArtD.

Svoje vyjadrenie k dokladovému spisu a habilitačnému konaniu Mgr. Erika Panáka, ArtD. si dovoľm začať trochu osobne. Keď som pred vyše desaťročím dostal vcelku prekvapivú možnosť a zároveň dôveru vtedajšieho vedenia fakulty aj školy s poverením pripraviť zásadnú obsahovú reformu štúdia produkcie na bakalárskom aj magisterskom stupni, tak okrem reprofiliácie študijných plánov a obsahového popisu nových predmetov bolo nevyhnutné riešiť aj otázku pedagogického zabezpečenia výučby. Dostal som vtedy tip na absolventa produkcie, ktorý už bol nejaký čas aktívny v produkčnej praxi, mal aj skúsenosti zo zahraničia a iba nedávno predtým založil filmovú producentскую spoločnosť. Stretli sme sa, v skratke som mu priblížil svoju predstavu o zameraní štúdia a povedal som mu, že ho potrebujem. Odpovedal, že dobre a aktívne sa pustil do prípravy svojho predmetu. Hneď v najbližšom akademickom roku sa tak z Erika Panáka stal riadny pedagóg našej katedry a spoločnosť Arina s.r.o. sa medzičasom vyprofilovala na jeden z renomovaných subjektov pôsobiacich v oblasti nezávislej audiovizuálnej produkcie na Slovensku.

Práve to prirodzené a priame spojenie medzi producentskou praxou a pedagogickým pôsobením je u Erika Panáka – podobne ako u dnes už docentky Barbary Hessovej či azda budúceho docenta Jakuba Gejdoša – z môjho pohľadu najväčším prínosom ich pôsobenia na našej katedre. Priame skúsenosti, príklady a prípadové štúdie z producentskej praxe, ktorá je často pri jednotlivých dielach neopakovateľná a jedinečná, sú totiž pre študentov produkcie oveľa väčším prínosom, než teoretické učebné texty o riadení a marketingu veľkého filmového podniku alebo o výrobe filmov na Kolibe. Aj učebný text, ktorý Erik Panák napísal v roku 2013, je preto najmä praktickou rukoväťou pre študentov produkcie na bakalárskom stupni, pre ktorých naďalej platí, že oveľa lepšie je filmovú výrobu aspoň raz vyskúšať, než päťkrát o nej iba čítať.

Generácia, ktorej predstaviteľom je aj Erik Panák, vstúpila do filmárskej praxe v neľahkom období, keď slovenská kinematografia bojovala o prežitie a nezávislá filmová produkcia bola odkázaná na limitované ministerské dotácie, televízne magazíny alebo na zahraničné zákazky či v tom lepšom prípade minoritné koprodukcie. Svoje producentské miesto v tomto prostredí si museli dosť vydrieť. Dnes už majú za sebou nielen preukázateľné kreatívne i producentské výsledky, ale za päťami aj novú generáciu našich absolventov, ktorá razantne vstúpila do praxe počas ostatných desiatich rokov. A je určite pozitívom či prejavom dobrých schopností pedagóga nielen na našej škole, ak sa mu podarí vychovať svoju úspešnú a ambicióznú konkurenciu.

Erikovi Panákovi sa to nepochybne podarilo. A preto sa tu dnes stretávame, aby sme posúdili jeho doterajšie pedagogické aj producentské výsledky a vypočuli si habilitačnú prednášku na tému, ktorej sa pedagogicky venuje iba málokto, hoci je pre filmovú tvorbu aj produkciu veľmi dôležitá. S filmovou výpravou sa Erik producentsky asi najväčšmi vytráпил pri projekte,

ktorý sa po rokoch svojej prípravy a realizácie ešte len stane filmom. Sú to Piargy či v prozaickejšom názve Fašiangy, ktoré prvý raz prišli ako projekt do Audiovizuálneho fondu ešte v roku 2011. O rok neskôr tento projekt prevzala spoločnosť Arina s.r.o. a po istých peripetiách by sa tento zaujímavý a náročný projekt mal konečne premeniť na hotové dielo.

Vo svojom habilitačnom spise však Erik Panák predkladá päť ďalších dlhometrážnych filmov, na ktorých sa podieľal producentsky aj v procese organizácie a riadenia výroby. Tri hrané filmy *Backstage* (2018), *Fair play* (2014) a *Modrý tiger* (2012) sú žánrovo aj obsahovo rôznorodé, no každý z nich prináša v kontexte slovenskej filmovej produkcie niečo osobité. *Basckstage* je po desaťročiach (ak vôbec mal nejakých predchodcov typu Smoliari) slovenský hudobno-tanečný film pre kiná, ktorý vznikol na základe pôvodného filmového námetu, a nie ako filmová podoba tancovania medzi črepinami. Nemal to síce ľahké v distribúcii ani medzi kritikmi, ale z producentského či realizačného hľadiska mu nemožno nič zásadné vytknúť. *Modrý tiger* je medzinárodná koprodukcia s menšinovou slovenskou tvorivou a producentskou účasťou, ktorá do slovenského prostredia v roku 2012 priniesla dovtedy trochu obchádzaný typ filmu s dominantným zameraním na detského diváka. O tom, že slovenská účasť na tomto filme naozaj nebola iba do počtu, svedčí aj ocenenie Český lev za výtvarné riešenie, na ktorom sa výrazne tvorivo podieľal Michal Struss. Film bol uvedený na takmer dvoch desiatkach filmových festivalov či tematických prehliadok v rôznych krajinách sveta a na viacerých z nich získal aj ocenenia poroty alebo detských divákov. Za najvýraznejší tvorivý počin z tejto trojice osobne považujem film *Fair play*, v ktorom bola spoločnosť Arina rovnocenným partnerom svojich zahraničných koproducentov, pričom vklad slovenskej strany predstavoval optimálne spojenie tvorivého, technicko-realizačného aj finančného zastúpenia. Myslím, že práve týmto filmom sa spoločnosť Arina a jej predstavitelia etablovali v medzinárodnom kontexte ako relevantný koprodukčný partner, ktorý je schopný spolupracovať aj na obsahovo i realizačne náročných projektoch s pozitívnym hodnotovým ohlasom (dôkazom sú ocenenia tohto filmu na medzinárodných podujatiach aj odborná reflexia v slovenskom aj českom prostredí).

Erik Panák popri svojej pedagogickej a producentskej činnosti úspešne absolvoval aj ďalšie vzdelávanie v oblasti filmovej produkcie a zúčastnil sa na viacerých medzinárodných vzdelávacích projektoch či workshopoch v zahraničí (EAVE program, workshop autorského práva v Rakúsku či vzdelávacia aktivita pre učiteľov filmovej produkcie v škótskom Edinburgu). Aj to svedčí o jeho úsilí neupadnúť do producentskej zotrvačnosti (napríklad do výroby televízneho spotrebného tovaru), ale hľadať nové príležitosti aj výzvy, o ktorých potom môže porozprávať svojim študentom.

Som presvedčený o tom, že v trinástom akademickom roku jeho pedagogického pôsobenia na našej katedre Mgr. Erikovi Panákovi, ArtD. umelecko-pedagogický titul docent nielen konečne svedčí, ale aj právom patrí.

